HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

11 septembrie 2008 *

În cauza C-265/07,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Tribunale civile di Roma (Italia), prin decizia din 21 mai 2007, primită de Curte la 4 iunie 2007, în procedura

Caffaro Srl

împotriva

Azienda Unità Sanitaria Locale RM/C,

cu participarea:

Banca di Roma SpA,

* Limba de procedură: italiana.

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul P. Jann, președinte de cameră, domnii A. Tizzano, A. Borg Barthet, M. Ilešič și E. Levits (raportor), judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 martie 2008,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Caffaro Srl, de G. Barcellona și R. Crincoli, avvocati;

— pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul S. Fiorentino, avvocato dello Stato;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii C. Zadra și S. Schønberg, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 24 aprilie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea Directivei 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 iunie 2000 privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale (JO L 200, p. 35, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 226).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Caffaro Srl (denumită în continuare „Caffaro"), creditor, pe de o parte, și Azienda Unità Sanitaria Locale RM/C (denumită în continuare „Azienda"), autoritate publică italiană, care este debitoarea, pe de altă parte, litigiu având ca obiect o executare silită prin poprirea creanțelor acesteia din urmă asupra Banca di Roma SpA (denumită în continuare „Banca di Roma"), terț în mâinile căruia s-a efectuat poprirea.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 În considerentul (15) al Directivei 2000/35 se precizează:

„Prezenta directivă definește doar termenul de «titlu executoriu», dar nu reglementează diversele proceduri ale executării silite a unui astfel de titlu și condițiile în care executarea silită a unui astfel de titlu poate fi oprită sau suspendată."

4 Articolul 2 din Directiva 2000/35 prevede:

„În înțelesul prezentei directive:

[…]

5. «titlu executoriu» înseamnă orice decizie, hotărâre judecătorească sau dispoziție de plată emisă de o instanță de judecată sau de altă autoritate competentă, fie pentru plata imediată, fie pentru plata în rate, care permite creditorului să recupereze creanțele de la debitor prin mijloace de executare silită; trebuie să conțină o decizie, hotărâre judecătorească sau dispoziție de plată executabilă provizoriu care rămâne definitivă chiar dacă debitorul face apel împotriva titlului."

5 Considerentul (23) al aceleiași directive prevede:

„Articolul 5 din prezenta directivă impune ca procedura de recuperare a creanțelor necontestate să fie finalizată într-o perioadă scurtă de timp în conformitate cu legislația internă, dar nu cere statelor membre să adopte o procedură specifică sau să modifice procedurile juridice existente într-un anume fel."

6 Articolul 5 din directiva menționată prevede:

„(1) Statele membre garantează că, în mod normal, se poate obține un titlu executoriu, indiferent de suma datorată, în termen de 90 de zile calendaristice de la înaintarea acțiunii creditorilor sau de la solicitarea adresată instanței sau altei autorități competente, cu condiția ca datoria sau aspecte ale procedurii să nu fie contestate. Această obligație revine statelor membre în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative interne.

(2) Respectivele acte cu putere de lege și acte administrative se aplică în aceleași condiții tuturor creditorilor care sunt stabiliți în Comunitatea Europeană.

[…]

(4) Prezentul articol nu aduce atingere prevederilor Convenției de la Bruxelles privind competența și punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială.”

Reglementarea națională

7 Articolul 14 din Decretul-lege nr. 669 din 31 decembrie 1996, devenit lege, după modificare, prin Legea nr. 30 din 28 februarie 1997, astfel cum a fost modificată prin articolul 147 din Legea nr. 388 din 23 decembrie 2000 (supliment ordinar la GURI nr. 302 din 29 decembrie 2000, denumit în continuare „Decretul-lege nr. 669/1996"), prevede:

„Autoritățile statului și organismele publice fără caracter economic finalizează procedura de executare a hotărârilor judecătorești și a sentințelor arbitrale executorii care implică obligația de plată a unei sume în termen de 120 de zile de la notificarea titlului executoriu. Înainte de expirarea acestui termen, creditorul nu poate proceda la executarea silită și nici la notificarea dispoziției de plată."

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

8 Caffaro, deținătoare a unui titlu executoriu emis conform reglementării italiene de transpunere în dreptul național a Directivei 2000/35, a introdus o procedură de executare silită împotriva Azienda.

9 Executarea silită s-a efectuat sub forma unei popriri a creanțelor Azienda asupra Banca di Roma, în temeiul unei citații de înfățișare la instanța de trimitere, notificată acestora din urmă.

10 În cadrul ședinței din 13 iunie 2006, Banca di Roma s-a prezentat în fața instanței de trimitere, unde a formulat o declarație de confirmare a existenței în conturile sale a unor sume care aparțin Azienda și de executare a măsurii de poprire.

11 În cursul aceleiași ședințe, instanța de trimitere a arătat că executarea silită fusese angajată fără să se fi scurs termenul de 120 de zile, calculat de la notificarea titlului executoriu, prevăzut la articolul 14 din Decretul-lege nr. 669/1996.

12 Considerând că articolul 14 din Decretul-lege nr. 669/1996 nu este conform Directivei 2000/35, Caffaro a solicitat să fie înlăturată aplicarea acestei dispoziții sau, în subsidiar, să se pronunțe o decizie de trimitere pentru interpretare în fața Curții, cu scopul ca aceasta să poată statua asupra conformității dispoziției naționale cu directiva menționată anterior.

13 În aceste condiții, Tribunale civile di Roma a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții o întrebare preliminară, a cărei formulare poate fi rezumată astfel:

„Directiva 2000/35/CE trebuie interpretată în sensul că se opune articolului 14 din Decretul-lege nr. 669/1996, în temeiul căruia un creditor, care deține un titlu executoriu privind o creanță necontestată împotriva unei autorități publice cu titlu de remunerație pentru o tranzacție comercială, nu poate proceda la o executare silită împotriva acestei autorități înainte de expirarea unui termen de 120 de zile de la notificarea titlului executoriu către respectiva autoritate?”

Cu privire la întrebarea preliminară

14 Trebuie să se sublinieze, cu titlu introductiv, că interpretarea Directivei 2000/35 trebuie efectuată în raport cu obiectivul urmărit de aceasta din urmă și cu sistemul pe care îl instituie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 martie 2006, Honyvem Informazioni Commerciali, C-465/04, Rec., p. I-2879, punctul 17).

15 În această privință, este cert că Directiva 2000/35 nu are ca obiectiv decât să armonizeze, în măsura în care este posibil, anumite norme și practici de plată în statele membre cu scopul de a combate întârzierea efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale.

16 Într-adevăr, astfel cum a avut deja ocazia să precizeze Curtea, directiva menționată reglementează numai anumite norme specifice referitoare la astfel de întârzieri, și anume dobânzile în cazul întârzierii efectuării plăților (articolul 3), dreptul de retenție (articolul 4) și procedurile de recuperare a creanțelor necontestate (articolul 5) (a se vedea Hotărârea din 26 octombrie 2006, Comisia/Italia, C-302/05, Rec., p. I-10597, punctul 23, și Hotărârea din 3 aprilie 2008, 01051 Telecom, C-306/06, Rep., p. I-1923, punctul 21).

17 În plus, cu privire la mai multe puncte, aceeași directivă trimite la aplicarea reglementării naționale. Astfel cum rezultă din considerentul (15) al directivei, acesta este mai cu seamă cazul diverselor proceduri de executare silită a unui titlu executoriu, precum și al condițiilor în care executarea silită a acestui titlu poate fi oprită sau suspendată (a se vedea Hotărârea Comisia/Italia, citată anterior, punctul 24).

18 În special, în cadrul sistemului instituit prin Directiva 2000/35, articolul 5 din aceasta se limitează să impună ca statele membre să garanteze că, în mod normal, se poate obține un titlu executoriu, astfel cum este definit la articolul 2 punctul 5 din această

directivă, în termen de 90 de zile calendaristice de la înaintarea acțiunii creditorilor sau de la solicitarea adresată instanței sau altei autorități competente, cu condiția ca datoria sau aspecte ale procedurii să nu fie contestate. Rezultă că, în ceea ce privește procedurile de recuperare a creanțelor necontestate, directiva menționată nu armonizează decât termenul de obținere a titlului executoriu respectiv, fără a reglementa procedurile de executare silită care rămân supuse dreptului național al statelor membre.

19 Or, trebuie să se constate că o dispoziție națională, precum cea în discuție în acțiunea principală, nu afectează în niciun caz termenul în care poate fi obținut titlul executoriu. Dimpotrivă, o astfel de dispoziție presupune tocmai că deja creditorul dispune de un astfel de titlu.

20 Această concluzie nu ar putea fi repusă în discuție de argumentul Comisiei Comunităților Europene potrivit căruia articolul 14 din Decretul-lege nr. 669/1996, prevăzând suspendarea executării silite pe parcursul unui termen de 120 de zile, privește o etapă a procedurii de recuperare a creanței anterioară procedurii de executare silită, astfel încât se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei 2000/35.

21 Într-adevăr, chiar presupunând, astfel cum susține Comisia, că articolul 14 menționat are ca efect să amâne începerea procedurii de executare silită, aceasta nu ar afecta cu nimic termenul de obținere a titlului executoriu. Or, astfel cum reiese de la punctul 18 din prezenta hotărâre, acest termen constituie singurul aspect al procedurii de recuperare a creanțelor necontestate care este armonizat prin articolul 5 din directiva menționată.

22 În plus, deși din cele de mai sus rezultă că, în temeiul articolului 14 din Decretul-lege nr. 669/1996, titlul executoriu poate fi privat temporar de forța sa executorie, nu se

poate deduce și că, astfel cum susține Comisia, protecția efectivă a creditorului este periclitată, cu încălcarea Directivei 2000/35.

23 Într-adevăr, nu numai că procedurile necesare executării plății pot să își urmeze cursul, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 38 din concluzii, dar de asemenea, astfel cum a confirmat guvernul italian în cadrul ședinței, demersurile Azienda, necesare în scopul de a se proceda la plata datoriei sale, nu sunt nicidecum suspendate. Dimpotrivă, această autoritate debitoare este obligată, în temeiul articolului 14 menționat, să depună toate eforturile astfel încât procedura de plată să se finalizeze în termenul de 120 de zile.

24 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că Directiva 2000/35 trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei dispoziții naționale, precum articolul 14 din Decretul-lege nr. 669/1996, în temeiul căreia un creditor, care deține un titlu executoriu privind o creanță necontestată împotriva unei autorități publice cu titlu de remunerație pentru o tranzacție comercială, nu poate proceda la o executare silită împotriva acestei autorități înainte de expirarea unui termen de 120 de zile de la notificarea titlului executoriu către respectiva autoritate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

25 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Directiva 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 iunie 2000 privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei dispoziții naționale, precum articolul 14 din Decretul-lege nr. 669 din 31 decembrie 1996, devenit lege, după modificare, prin Legea nr. 30 din 28 februarie 1997, astfel cum a fost modificată prin articolul 147 din Legea nr. 388 din 23 decembrie 2000, în temeiul căreia un creditor, care deține un titlu executoriu privind o creanță necontestată împotriva unei autorități publice cu titlu de remunerație pentru o tranzacție comercială, nu poate proceda la o executare silită împotriva acestei autorități înainte de expirarea unui termen de 120 de zile de la notificarea titlului executoriu către respectiva autoritate.

Semnături